

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
08 липня 2015 року № 152-Н

Форма № П-2.04

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

Кафедра туристичного та готельного бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор ПУЕТ

_____ М. Є. Рогоза

«____» _____ 2016 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з навчальної дисципліни

“Демографічні ресурси туризму”

для студентів за напрямом підготовки

6.140103 “Туризм”

факультету харчових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

ПОЛТАВА – 2016

Робоча навчальна програма ДЕМОГРАФІЧНІ РЕСУРСИ ТУРИЗМУ для студентів за напрямом підготовки **6.140103 “Туризм”** на 1-й семестр 2016-2017 навчального року

Укладач: **Логвин М.М.**, к.геогр.н. доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу ВНЗ Укоопспілки “Полтавський університет економіки і торгівлі”

Робоча навчальна програма обговорена і схвалена на засіданні кафедри туристичного та готельного бізнесу « 30 » червня 2016 р.
протокол № 2
Зав. кафедри _____ Г.П. Скляр
(підпис)

«СХВАЛЕНО»

Голова науково-методичної групи з напряму підготовки **6.140103 “Туризм”**
_____ д. е. н., проф. Г.П. Скляр
« _____ » _____ 2016 р.
(підпис)

ПОГОДЖЕНО

Методист 1 категорії
науково-навчального центру
_____ В.М. Забара
(підпис)
« ____ » _____ 2016 р.

ЗМІСТ

Стор.

Вступ	4
Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни	5
Розділ 2. Робочий графік навчальної дисципліни на семестр	6
Розділ 3. Тематичний план навчальної дисципліни з розподілом навчального часу за видами навчальних занять	7
Розділ 4. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни	9
Розділ 5. Самостійна робота студентів	21
Розділ 6. Методики активізації процесу навчання	23
Розділ 7. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів	24
Розділ 8. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу	26
Розділ 9. Інформаційно-методичне забезпечення	26

ВСТУП

Туризм як важливе соціально-економічне явище сучасності тісно пов'язаний з розвитком суспільства та підпорядковується його об'єктивним законам. Через свої функції він активно впливає на життєдіяльність суспільства і в той же час залежить від нього. На початку XXI століття туризм став невід'ємною складовою соціально-економічного та культурного життя, відбулася його концептуальна трансформація, бо формується зовсім нова парадигма сфери дозвілля, відпочинку та розваг, змінюються духовні потреби людей. Індустрія туризму, з одного боку, є чинником глобалізації, а з іншого – вона розвивається під її впливом, особливо інформаційних технологій, соціальної диференціації суспільства, кліматичних особливостей та ін. Всі складові суспільства можуть бути стимулюючими або гальмуючими чинниками розвитку туризму; їх кількість, взаємозв'язки та інтенсивність впливу залежить від ієрархічного рівня туристичного ринку та від його спрямованості. Дослідження чинників соціально-демографічного характеру, які впливають на розвиток туризму дозволяє не лише прогнозувати розвиток останнього, а й дослідити взаємозв'язки і відповідно вплив туризму на розвиток суспільства в цілому і соціальної складової зокрема.

Зміст і структура курсу “Демографічні ресурси туризму” відображають теоретичний і практичний досвід, нагромаджений на сьогодні під час комплексного дослідження народонаселення багатьма суспільними й гуманітарними науками.

Особливості розвитку та взаємодія складових туристичного процесу з одного боку залежать від ряду чинників, серед яких природні, культурні, демографічні, соціальні, економічні; а з іншого – впливають на розвиток регіону і його окремих складових.

Соціально-демографічні чинники мають постійний вплив на розвиток туризму і цей вплив яких є багатоаспектним. Безпосередньо це стосується кількісних та структурних характеристик населення, серед яких чисельність населення, розміщення його по окремих регіонах, статево-вікова структура (з виділенням працездатного населення), сімейний стан і сімейна структура.

По-перше, чисельність та розміщення населення обумовлює безпосередньо обсяг споживчого сектора туризму. По-друге, статево-вікова та шлюбно-сімейна структура населення виступають вагомим фактором розвитку туристичної галузі. По-третє, важливим є поведінкові та життєдіяльнісні характеристики населення. По-четверте, праця та людина як її носій, є одним з трьох головних факторів розвитку туризму.

Основною **метою курсу** є формування знань, умінь і навичок студентів, необхідних для виявлення особливостей впливу соціально-демографічних чинників на розвиток сучасного туризму.

Завданнями курсу є дослідження загальної демогеографічної ситуації у світі і Україні; демографічних процесів як фактору зростання показників розвитку туризму; простежування тенденцій зміни туристської рухливості залежно від віку, статі та сімейного стану; врахування поведінкових та життєдіяльнісних характеристик населення на формування туристичного попиту на туристичний продукт; вивчення ролі трудових ресурсів у туризмі.

Прослухавши курс студенти **повинні знати**:

- загальні питання теорії й історії демографії та методологічні принципи і методи аналізу демографічних процесів;
- особливості відтворення населення з точки зору туризму;
- майбутні зміни в інтенсивності туристичних потоків через аналіз демографічних явищ (народжуваності, смертності, природного руху, міграцій).

вміти:

- аналізувати соціально-демографічні чинники впливу на туристичну діяльність;
- складати та аналізувати таблиці для вивчення демографічних процесів;
- обумовлювати чисельність населення із обсягом споживчого сектора туризму;
- досліджувати схильність до активних форм туризму осіб, залежно від віку, статі, сімейного стану;
- вивчати попит на туристичний продукт через призму особистих характеристик населення в контексті розвитку туризму;
- робити оцінку ролі трудових ресурсів (кількісно-якісні показники) в туризмі.

Предмет навчальної дисципліни – стан і перспективи сучасних демографічних процесів, демографічної поведінки населення, регіональна (територіальна) диференціація демографічних показників з позицій їх впливу на сферу туризму.

1. Загальна характеристика дисципліни “Демографічні ресурси туризму”
для студентів напрямку **6.140103 “Туризм”**
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр

Таблиця 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни “Демографічні ресурси туризму” для студентів напрямку 6.140103 “Туризм”

Характеристика навчальної дисципліни
1. Кількість кредитів за ECTS – 3,5.
2. Кількість модулів: денна – 2, заочна – 2.
3. Нормативна (варіативна) у відповідності до навчального плану – варіативна.
4. Курс: денна – 2, заочна – 2.
5. Семестр: денна – 3, заочна – 3.
6. Денна форма навчання, годин: 105 – загальна кількість:
- лекції: 3 семестр – 20.
- практичні заняття: 3 семестр – 34.
- самостійна робота: 3 семестр – 51.
- вид підсумкового контролю: 3 семестр – ПМК.
- кількість годин на тиждень: 3.
7. Заочна форма навчання, годин: 105 – загальна кількість:
- лекції: 3 семестр – 6.
- практичні заняття: 3 семестр – 8.
- самостійна робота: 1 семестр – 91.
- вид підсумкового контролю: 3 семестр – ПМК.

Розділ 3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ “Демографічні ресурси туризму” з розподілом навчального часу за видами навчальних занять

Таблиця 3. Тематичний план навчальної дисципліни “Демографічні ресурси туризму” для студентів за напрямом підготовки 6.140103 “Туризм”

Назва розділу, модуля, теми	Кількість годин за видами занять			
	Разом	аудиторні		позааудиторні
		лекції	практичні	самостійна
1	2	3	4	6
<u>МОДУЛЬ І</u>				
<u>Теоретико-методологічні засади дослідження демографічних ресурсів туризму</u>	8	2	2	4
<u>Тема 1:</u> Теоретичні основи демографічних досліджень в туризмі				
<u>Тема 2:</u> Демографічні ресурси туризму в системі демографічних наук	6	–	2	4
<u>Тема 3:</u> Джерела інформації про демографічні ресурси туризму	12	2	4	6
<u>Тема 4:</u> Методологічні підходи і методи аналізу демографічних процесів і структур	9	2	2	5
<u>МОДУЛЬ ІІ</u>				
<u>Дослідження демографічних ресурсів туризму</u>	16	2	6	8
<u>Тема 5:</u> Відтворення населення як єдність демографічних процесів.				
<u>Тема 6:</u> Народжуваність і смертність у демографічному вимірі	16	4	6	6
<u>Тема 7:</u> Міграція населення і туризм	11	2	4	5
<u>Тема 8:</u> Демографічна політика та її вплив на сферу туризму	16	4	4	8
<u>Тема 9:</u> Соціально-демографічне прогнозування демографічних ресурсів туризму	11	2	4	5
Всього	105	20	34	51

Таблиця 4. Тематичний план навчальної дисципліни “Демографічні ресурси туризму” для студентів за напрямом підготовки 6.140103 “Туризм” – заочна форма навчання

Назва розділу, модуля, теми	Кількість годин за видами занять				
	Разом	аудиторні		позааудиторні	
		лекції	практичні	індивідуально-консультаційна	самостійна
1	2	3	4	5	6
<u>МОДУЛЬ I</u>					
<u>Теоретико-методологічні засади дослідження демографічних ресурсів туризму</u>	9	–	–		9
<u>Тема 1:</u> Теоретичні основи демографічних досліджень в туризмі					
<u>Тема 2:</u> Демографічні ресурси туризму в системі демографічних наук	9	–	-		9
<u>Тема 3:</u> Джерела інформації про демографічні ресурси туризму	12	2	–		10
<u>Тема 4:</u> Методологічні підходи і методи аналізу демографічних процесів і структур	10	–	–		10
<u>МОДУЛЬ II</u>					
<u>Дослідження демографічних ресурсів туризму</u>					
<u>Тема 5:</u> Відтворення населення як єдність демографічних процесів.	12	2	–		10
<u>Тема 6:</u> Народжуваність і смертність у демографічному вимірі	12	–	2		10
<u>Тема 7:</u> Міграція населення і туризм	13	–	2		11
<u>Тема 8:</u> Демографічна політика та її вплив на сферу туризму	13	–	2		11
<u>Тема 9:</u> Соціально-демографічне прогнозування демографічних ресурсів туризму	15	2	2		11
Всього	105	6	8		91

Розділ 4. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни

Таблиця 5. ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА ТЕМАТИЧНОГО ПЛАНУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “Демографічні ресурси туризму” для студентів за напрямом підготовки 6.140103 “Туризм” – денна форма навчання

Назва розділу, теми та питання, що розглядаються на лекції	Обсяг годин	Назва теми семінарського, практичного і лабораторного заняття (питання і завдання)	Обсяг годин	Навчально-методична література (порядковий номер за переліком)
1	2	3	4	5
<p>Тема 1. Теоретичні основи демографічних досліджень в туризмі</p> <p>Лекція 1</p> <p>1. Структура системи знань про народонаселення. Закони народонаселення.</p> <p>2. Основні поняття і категорії.</p> <p>3. Основні демографічні проблеми сучасного світу і завдання демографічної науки.</p>	2	<p>Практичне заняття 1</p> <p>Теоретичні основи демографічних досліджень в туризмі.</p> <p>План.</p> <p>1. Об’єкт, предмет і завдання демографічної науки.</p> <p>2. Демографічні структури і процеси.</p> <p>3. Загальна теорія народонаселення, її головні функції та наукові проблеми.</p> <p>4. Характеристика методів дослідження демографічних та мова демографії.</p>	2	1, 2, 4, 8, 10, 12-18, 21-22

		<p style="text-align: center;">Практичне заняття 2. Демографічні ресурси туризму в системі демографічних наук. План.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Демографія – центральна частина системи знань про народонаселення.2. Різновиди руху населення. Дві точки зору на предмет демографії.3. Система демографічних наук та її структура.4. Місце демографічних ресурсів туризму системі демографічних наук.	2	1, 2, 4, 8, 12-18, 21- 22
--	--	---	----------	--

<p>Тема 4. Методологічні підходи і методи аналізу демографічних процесів і структур Лекція 3</p> <p>1. Мета та завдання демографічного аналізу. 2. Поперечний та поздовжній аналізи. 3. Структура життєвого потенціалу.</p>	2	<p>Практичне заняття 5 Методологічні підходи до вивчення населення як людських ресурсів туризму. План.</p> <p>1. Демографічний аналіз: цілі й завдання 2. Традиційні методи вивчення демографічних процесів: а) поперечний аналіз; б) поздовжній аналіз. 3. Зміст реальної та гіпотетичної генерацій. Життєвий потенціал, його структура та вплив на туристичний попит.</p>	2	<p>1, 2, 4, 8, 12-18, 21-22</p>
--	----------	--	----------	---

<p>Тема 5. Відтворення населення як єдність демографічних процесів</p> <p>Лекція 4</p> <p>1. Поняття про процеси народжуваності, смертності і тривалості життя.</p> <p>2. Методи вимірювання народжуваності і смертності. Коефіцієнти народжуваності і смертності. Надсмертність. Смертність немовлят.</p> <p>3. Динаміка народжуваності і смертності в Україні.</p> <p>4. Телегонія: сутність і наслідки.</p>	<p align="center">МОДУЛЬ 2.</p> <p align="center">ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕМОГРАФІЧНИХ РЕСУРСІВ ТУРИЗМУ</p> <p align="center">Практичне заняття 6</p> <p align="center">Відтворення населення як єдність демографічних процесів</p> <p>1. Поняття про відтворення населення.</p> <p>2. Концепція демографічного переходу.</p> <p>3. Історичні типи відтворення населення.</p> <p>4. Демографічні революції та їх зміст.</p> <p>5. Динаміка чисельності населення світу і України та їх кореляція з туризмом.</p>	2	1-22
	<p align="center">Практичне заняття 7</p> <p align="center">Шлюб і сім'я як чинники впливу на формування туристичного попиту.</p> <p align="center">План.</p> <p>1. Поняття про шлюб, шлюбність і шлюбний стан. Можливість укладення шлюбу під час туристичних подорожей.</p> <p>2. Шлюбна і сімейна структура населення, її вплив на сферу туризму.</p> <p>3. Студентська сім'я: проблеми створення та існування.</p> <p>4. Поняття про телегонію.</p>	2	1-22
	<p align="center">Практичне заняття 8.</p> <p align="center">Статеві-віковий, расовий, мовний і релігійний склад населення світу як чинник туристичної привабливості.</p> <p align="center">План.</p> <p>1. Статеві-віковий склад населення світу.</p> <p>2. Статеві-віковий склад населення України і Полтавської області.</p> <p>3. Раса як антропологічна категорія. Расовий склад населення світу.</p> <p>4. Мовний склад населення світу у туристичному країнознавстві.</p> <p>5. Релігійний склад населення світу у туристичному країнознавстві.</p>	2	1-22

<p>Тема 7. Міграція населення і туризм Лекція 7. 1. Поняття про механічний рух населення. Класифікація міграцій. 2. Міграційна поведінка, міграційна установка, міграційна мотивація. 3. Вимірювання міграцій населення. 4. Міграційні процеси в Україні.</p>		<p style="text-align: center;">Практичне заняття 12 Тема: Міграція населення і туризм. План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міграції: сутність і причини. 2. Класифікація міграцій. Міграційні потоки та міграційні когорти. 3. Основні міграційні потоки у світі та в Україні. 4. Законодавство країн щодо регулювання зовнішніх і внутрішніх міграцій населення. Проблема біженців у світі. Біженці і безпека в туризмі. 5. Міграції в Україні та відтворення населення. Внутрішній туризм. <p style="text-align: center;">Практичне заняття 13. Трудові ресурси, ринок праці та зайнятість населення як чинник розвитку туризму. План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про трудові ресурси, ринок праці та зайнятість населення. 2. Характеристика трудових ресурсів і зайнятості населення України. 3. Безробіття як демографічне і соціальне явище. 4. Територіальна диференціація показників безробіття в Україні. <p>Вплив соціально-економічного розвитку країни на динаміку туристичних показників.</p>	2	1, 2, 4, 6-22
		<p style="text-align: center;">Практичне заняття 13. Трудові ресурси, ринок праці та зайнятість населення як чинник розвитку туризму. План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про трудові ресурси, ринок праці та зайнятість населення. 2. Характеристика трудових ресурсів і зайнятості населення України. 3. Безробіття як демографічне і соціальне явище. 4. Територіальна диференціація показників безробіття в Україні. <p>Вплив соціально-економічного розвитку країни на динаміку туристичних показників.</p>	2	1, 2, 4, 6-22

<p>Тема 8. Демографічна політика її вплив на сферу туризму Лекція 8-9. 1. Поняття про демографічну політику. 2. Мета і засоби здійснення демографічної політики. 3. Демографічна політика в Україні: стан та перспективи. 4. Концепція “золотого мільярда”.</p>		<p style="text-align: center;">Практичне заняття 14. Демографічна політика та її вплив на сферу туризму. План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Демографічна політика як передумова розвитку туризму. 2. Історія та становлення сучасної демографічної політики. 3. Демографічна політика в окремих країнах світу, СНД та Україні: спільні та відмінні риси. 4. Сучасна демографічна ситуація в Україні та шляхи вирішення основних демографічних проблем. 5. Концепція “золотого” мільярда. <p style="text-align: center;">Практичне заняття 15. Етногеографічні особливості України. План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етнічний та національний склад населення України. 2. Субетноси українського народу. 3. Етнічне районування України. 4. Етнічний та етнографічний туризм в Україні. 	2	1, 2, 4, 6-22
			2	1, 2, 4, 6-22

<p>Тема 9. Соціально-демографічне прогнозування демографічних ресурсів туризму Лекція 10. 1. Міжнародні проблеми сучасного демографічного прогнозування. 2. Методи оцінки загальної чисельності населення. 3. Демографічний прогноз і сфера туризму.</p>	2	<p>Практичне заняття 16-17. Соціально-демографічне прогнозування демографічних ресурсів туризму. План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види демографічних прогнозів. 2. Роль функціональних прогнозів в плануванні соціально-економічного розвитку та, зокрема, туризму. 3. Основні методи демографічного прогнозування в туризмі. 4. Прогнозування демографічних ресурсів туризму. 	4	1, 2, 4, 6, 8-18, 21, 22
--	----------	--	----------	---------------------------------

Таблиця 6. ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА ТЕМАТИЧНОГО ПЛАНУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “Демографічні ресурси туризму” для студентів за напрямом підготовки 6.140103 “Туризм” – заочна форма навчання

Назва розділу, теми та питання, що розглядаються на лекції	Обсяг годин	Назва теми семінарського, практичного і лабораторного заняття (питання і завдання)	Обсяг годин	Навчально-методична література (порядковий номер за переліком)
1	2	3	4	5
<p>Тема 3. Джерела інформації про демографічні ресурси туризму Лекція 1 1. Джерела інформації про демографічні ресурси. 2. Переписи в сучасному світі, їх значення. 3. Обстеження населення та їх класифікація. 4. Облік демографічних подій.</p>	2			1-17

<p>Тема 5. Відтворення населення як єдність демографічних процесів</p> <p>Лекція 2</p> <p>1. Поняття про процеси народжуваності, смертності і тривалості життя.</p> <p>2. Репродуктивна поведінка, установка і мотивація.</p> <p>3. Методи вимірювання народжуваності і смертності. Коефіцієнти народжуваності і смертності. Надсмертність. Смертність немовлят.</p> <p>4. Динаміка народжуваності і смертності в Україні.</p> <p>5. Телегонія: сутність і наслідки.</p>	<p>2</p>	<p>Практичне заняття 1.</p> <p>Народжуваність у демографічному вимірі.</p> <p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Народжуваність у демографічному вимірі. 2. Продуктивність шлюбу. 3. Планування сім'ї та світовий демографічний вибух. 4. Динаміка народжуваності в Укоаїні. 5. Народжуваність, смертність і природний приріст. <p>Практичне заняття 2.</p> <p>Смертність у демографічному вимірі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Смертність у демографічному вимірі. 2. Екзогенні та ендогенні причини смертності. Перехід до сучасного типу смертності. 3. Тривалість життя та туристична мобільність. Лікувально-оздоровчий туризм. Смертність за причинами смерті. 4. Динаміка смертності в Україні. 5. Вплив рівня соціально-економічного розвитку території на здоров'я і тривалість життя. 6. Здоров'я населення. Здоровий спосіб життя суспільства. Туризм як один із видів здоровогоспособу життя. 	<p>2</p> <p>2</p>	<p>7,13, 15</p> <p>1, 2, 8, 13, 15</p>
		<p>Практичне заняття 3</p> <p>Тема: Міграція населення і туризм.</p> <p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міграції: сутність і причини. 2. Класифікація міграцій. Міграційні потоки та міграційні когорти. 3. Основні міграційні потоки у світі та в Україні. 4. Законодавство країн щодо регулювання зовнішніх і внутрішніх міграцій населення. Проблема біженців у світі. Біженці і безпека в туризмі. 5. Міграції в Україні та відтворення населення. Внутрішній туризм. 		

<p>Тема 9. Соціально-демографічне прогнозування демографічних ресурсів туризму Лекція 3. 1. Міжнародні проблеми сучасного демографічного прогнозування. 2. Методи оцінки загальної чисельності населення. 3. Методи демографічної оцінки структури населення. 4. Демографічний прогноз.</p>	2	<p>Практичне заняття 4 Соціально-демографічне прогнозування демографічних ресурсів туризму. План. 1. Види демографічних прогнозів. 2. Роль функціональних прогнозів в плануванні соціально-економічного розвитку та, зокрема, туризму. 3. Основні методи демографічного прогнозування в туризмі. 4. Прогнозування демографічних ресурсів туризму.</p>	2	7, 8, 13, 15
--	----------	--	----------	--------------

РОЗДІЛ 5. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Таблиця 7. Види, форми самостійної роботи студентів та засоби контролю їх виконання під час вивчення дисципліни “Демографічні ресурси туризму” для студентів за напрямом підготовки 6.140103 “Туризм”

Вид і форма самостійної роботи студентів	Засоби контролю
<i>1. Підготовка до поточних аудиторних занять</i>	
1.1. Вивчення обов’язкової та додаткової літератури, текстів лекцій	1.1. Активна участь в різних видах аудиторних занять
1.2. Виконання домашніх завдань	1.2. Перевірка правильності виконання завдань
1.3. Підготовка до практичних занять	1.3. Активна участь у практичних заняттях
1.4. Підготовка до модульної контрольної роботи	1.4. Написання модульної контрольної роботи
<i>2. Пошуково-аналітична робота</i>	
2.1 Пошук та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни	2.1. Розгляд підготовлених матеріалів під час аудиторних занять
2.2. Написання реферату за заданою проблематикою	2.2. Обговорення (захист) матеріалів реферату під час аудиторних занять
2.3 Аналітичний огляд наукової публікації	2.3. Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять
<i>3. Наукова робота</i>	
3.1. Участь в наукових конференціях і семінарах	3.1. Доповіді на наукових студентських конференціях і семінарах
3.2. Підготовка наукових публікацій	3.2. Обговорення з викладачем підготовлених матеріалів, подача до друку
3.3. Виконання завдань в рамках дослідницьких проектів кафедри	3.3. Використання матеріалів у звіті з НДР

Таблиця 8. Графік проведення індивідуально-консультативної роботи з дисципліни “Демографічні ресурси туризму” для студентів за напрямом підготовки 6.140103 “Туризм”

№ з/п	Форми ІКР	Навчальні тижні, годин																		Кількість годин
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1.	Індивідуальні заняття	-	-	1	-	1	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	6
2.	Консультації	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1		1	-	-	4
3.	Перевірка виконання індивідуальних завдань	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	2
4.	Перевірка та захист завдань, що віднесені на поточний контроль	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	2
	Разом	-	-	1	-	1	-	1	-	-	2	-	1	1	1	1	2	1	-	14

Розділ 6. Методики активізації процесу навчання

1. Проблемні лекції (теми)
2. Робота в малих групах
3. Презентації
4. Семінари-дискусії
5. Наукові дебати

В даному розділі необхідно представити методики, що застосовуються для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни (проблемні лекції, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейси, презентації, рольові ігри, дидактичні ігри).

При вивченні дисципліни “Демографія” використовуються:

1. Семінари-дискусії з основних тем.
2. В групах розробляються тематичні картографічні моделі взаємозв'язку туризму з політичним, економічним, соціальним, кологічним, демографічним розвитком регіонів світу.
3. Розробляються тематичні картографічні моделі розвитку окремих видів туристичної діяльності.
4. На основі опрацьованих матеріалів складаються моделі шлюбної структури населення країни, в розрізі окремих регіонів.
5. Робота в малих групах при проведенні семінарських занять та ін.

Для активізації процесу навчання студентів викладач повинен творчо застосувати різноманітні навчальні технології та засоби:

- на лекціях намагатись зосереджувати увагу студентів на найбільш актуальних проблемних питаннях розвитку і життєдіяльності населення;
- заохочувати студентів до критичного сприйняття нового матеріалу замість пасивного конспектування;
- лекція має бути науковою, доступною і цікавою, сприяти глибокому аналізу та засвоєнню матеріалу;
- частину визначених у тематичному плані тем дисципліни проводити на самостійно вивчити, з наступним проведенням консультацій-диспутів;
- на семінарських заняттях створювати умови для дискусій;
- проводити презентації самостійних робіт, перехресну перевірку завдань самими студентами з наступною аргументацією виставленої оцінки;
- з окремих питань програми ефективними формами активізації навчального процесу можуть бути диспути, дискусії, проблемні ситуації, виконання тестів.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи студентів мають стати чіткий контроль відвідування студентами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок, подяка викладача за сумлінне ставлення студентів до вивчення дисципліни.

Кращі студенти залучаються викладачем до науково-дослідницької роботи на кафедрі, участі в наукових конференціях.

Розділ 7. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів.

Поточний контроль з навчальної дисципліни “Демографічні ресурси туризму” для студентів за напрямом підготовки 6.140103 “Туризм” здійснюється на практичних заняттях протягом семестру, має на меті перевірку рівня підготовленості студента при виконанні конкретної роботи.

Об’єкти поточного контролю: відвідування лекцій, практичних занять і активність роботи протягом семестру; результати виконання модульних контрольних робіт; підготовка та захист індивідуальних навчально-дослідних та теоретично-аналітичних завдань; участь у наукових конференціях.

Об’єктами контролю є: робота студентів на лекціях, практичних, лабораторних заняттях, якість та своєчасність виконання індивідуальних і домашніх завдань, поточних модульних робіт.

Поточний контроль здійснюється при проведенні лекцій, практичних, перевірки виконання індивідуальних і домашніх завдань та має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу навчальної дисципліни.

Під час проведення лекцій застосовуються такі методи контролю, як усне опитування студентів з питань, визначених планом лекцій та пов’язаних з матеріалом попередніх лекцій, дискусійне обговорення проблемних питань з теми лекції та інше.

При проведенні практичних занять – контроль здійснюється при розв’язуванні окремими студентами біля дошки та «малими групами» комплексу практичних задач і проблемних ситуацій та інше.

Поточний контроль виконання студентами індивідуальних і домашніх завдань здійснюється за допомогою перевірки науково-педагогічним працівником результатів розв’язання розрахункових завдань.

Оцінювання знань студентів з дисципліни “Демографічні ресурси туризму” для студентів за напрямом підготовки 6.140103 “Туризм” здійснюється на основі результатів поточного модульного контролю згідно вимог Положення про робочу навчальну програму з навчальної дисципліни (ДПСЯ М–9-7.5.2-73-54-15).

Таблиця 9. Шкала оцінювання знань студентів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни “Демографічні ресурси туризму” для студентів за напрямом підготовки 6.140103 “Туризм”

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 10. Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни “Демографічні ресурси туризму” для студентів за напрямом підготовки 6.140103 “Туризм”

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	Участь в предметних олімпіадах: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	20
	Участь в конкурсах на кращого знавця дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	15
	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	20
	Інші	5-10
2. Науково-дослідна	Участь в наукових гуртках	10
	Участь в наукових студентських клубах	15-20
	Участь в наукових магістерських семінарах	
	Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	15-30
	Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	15-30
6. Інші		5-15
3. Інші	Підготовка презентацій, кросвордів	5-10
Разом		30*

*Максимальна кількість додаткових балів – 30.

Розділ 8. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу

1. Загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Розділ 9. Інформаційно-методичне забезпечення

Перелік рекомендованих інформаційних джерел

Основна література

1. Антонова Н.Л. Демографія: учеб.-метод. пособие / Н. Л. Антонова; М-во образования и науки Рос. Федерации, Урал. федер. ун-т. – Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2014. – 154 с.
2. Борисов В.А. Демографія / В.А. Борисов. – М.: Издательский дом NOTA BENE, 1999, 2001. – 272 с.
3. Бьюкенен П.Дж. Смерть Запада. Пер. с англ. А. Башкирова. – М.: ООО “Издательство АСТ”; СПб.: Terra fantastica, 2003. – 444 с.
4. Верещагина А. В. Демографія / А. В. Верещагина. – М.: Дашков и Ко, Наука-Спектр - Москва, 2011. – 256 с.
5. Геєць В.М. Наслідки демографічних викликів для економічного зростання в Україні / В.М. Геєць // Демографія та соціальна економіка. – 2011. –№1 (15). – С. 3-23.
6. Демографічні чинники бідності / За ред. Е. М. Лібанової. – Київ: Ін-т демографії та соц. досліджень НАНУ, 2009. – 184 с.
7. Джаман В.О. Регіональні системи розселення: демогеографічні аспекти. – Чернівці: Рута, 2003. – 392 с.
8. Дорошенко Л.С. Демографія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: МАУП, 2005. – 112 с.
9. Дудник І.М. Працересурсний потенціал Полтавщини: суспільно-географічний аспект / І.М.Дудник, М.М. Логвин. – Полтава: ПШБ МНТУ, 2004. – 163 с.
10. Логвин М.М. Суспільно-демогеографічні чинники розвитку суспільства / М.М. Логвин // Модернізація туризмознавства: теорія і практика партнерства: монографія / За ред. Г.П. Скліяра. – Полтава: ПУЕТ, 2015. – С. 100-112.
11. Мартин Г.-П., Шуманн Х. Западня глобалізації: атака на процвітання и демократію / Пер. с нем. – М.: Издательский Дом «Альпина», 2001. – 335 с.
12. Махорін Г.Л. Основи демографії. Курс лекцій / Г.Л. Махорін – Житомир: Вид-во “Волинь”, 2009. – 96 с.
13. Медков В. М. Введение в демографию / В.М. Медков. – М.: Академический Проект, Фонд "Мир, 2006. – 432 с.
14. Медков В.М. Демографія: учебник / В.М. Медков. – М.: Инфра-М, 2005. – 567 с.

15. Муромцева Ю.І. Демографія / Ю.І. Муромцева. – К.: Кондор, 2008. – 300 с.
16. Населення України, 2014 рік. Демографічний щорічник. – К.: Державний комітет статистики, 2015. – 565 с.
17. Немець Л.М. Соціально-демографічні та історико-культурні фактори розвитку туризму / Л.М. Немець, К.Ю. Сегіда, Н.В. Моштаківа // Культура народів Причорномор'я. – 2009. – №176. – С.145-147.
18. Прибиткова І.М. Основи демографії. – К.: АртЕк, 1997. – 256 с.
19. Рунова Т. Г. Демографія / Т. Г. Рунова. – М.: МГІУ, 2007. – 136 с.
20. Садовникова Ю. Ю. Региональная дифференциация процессов управления демографическим развитием / Ю. Ю. Садовникова, Л. Н. Тимейчук // Экономические науки. – 2011. – №3. – С. 216-220.
21. Стешенко В. Демографічні перспективи України до 2026 р. К.: ІЕ НАН України, 1996. – 55 с.
22. Харченко Л.П. Демографія. – 3-е изд. / Л.П. Харченко. – М.: Омега-Л, 2009. – 350 с.
23. Щербаков А. И. Основы демографии: учебное пособие для вузов / А. И. Щербаков, М. Г. Мдинарадзе. – М.: Академический Проект, Культура, 2005. – 208 с.

Додаткова література

1. Азимов А. Народы и расы. Ген, мутация и эволюция человека / А. Азимов, У. Бойд // – М.: ЗАО Центрполиграф, 2005. – 206 с.
2. Баландин Р.К. Наркоцивилизация. – М.: Изд-во Эксмо, 2003. – 448 с.
3. Барановський В.А. Україна. Медико-демографічні проблеми. – К.: Центр екологічної освіти та інформації, 2000. – 116 с.
4. Белов А.И. Кризис мира. – М.: ООО «Издательство «Пилигримм-Пресс», 2003. – 336 с.
5. Броуэр Л. Фармацевтическая и продовольственная мафия / Пер. с франц. – К.: Издательский дом «Княгиня Ольга», 2002. – 280 с.
6. Голік Ю.С. Сучасна екологічна і медико-демографічна ситуація на Полтавщині // Екологічний вісник. – 2004. – №11-12. – С. 16-18.
7. Гуманистический манифест 2000 // Credo. – 2000. – №20 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.osu.ru/osu/bibl/elizd/credo/index.shtml>.
8. Демографія світу / За ред. Коваленка В.А. – К., 2000. – 315 с.
9. Кассе Э. Третья мировая психотронная война / Кассе Э. – С-Пб.: Невский проспект; Вектор, 2007. – 192 с.
10. Колеман Дж. Комитет 300 / Колеман Дж. – М.: «Витязь», 2003. – 319 с.
11. Логвин М.М. Sacrally-spiritual factors of influence on geodemographic situation in the region / М.М.Логвин, П.В. Шуканов // «Часопис соціально-економічної географії»: Міжрегіон. зб. наук. праць. – Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. – Вип. 10 (2). – С. 28-33.
12. Логвин М.М. Безпека туризму та сучасна міграція в Європі / М.М. Логвин, Ю.М. Самченко // Мат-ли Всеукр. наук.-практ. конф. «Освітні й наукові виміри географії», 25-26 квітня 2016 року / відп. ред. С.М Шевчук. – Полтава:

ТОВ “Асмі”, 2016. – С. 258-261.

13. Логвин М.М. Демографічна поведінка населення і злочинність як наслідок суспільно-духовних негараздів / М.М. Логвин, І.В. Литовченко, Л.М. Кушнір // Матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції “Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації”: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2015. – Вип. 1. – С. 15-21.

14. Логвин М.М. Демографічні перспективи Європи в контексті теорії “золотого мільярда” / М.М. Логвин // Мат-ли Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю “Перспективи суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку України: виклики XXI століття”, (Полтава, 12 червня 2013 року). – Полтава: ПІБ МНТУ, 2013. – С. 10-17.

15. Логвин М.М. Концепція “золотого мільярда” в контексті глобальних процесів / М.М. Логвин, І.М. Дудник, П.В. Шуканов // Україна: географічні проблеми сталого розвитку. Зб. наук. праць. В 4-х т. К.: ВГЛ Обрії, 2004. – Т. 3. – С. 8-10.

16. Логвин М.М. Міжнародний індекс щастя: суспільно-демографічний вимір / М.М. Логвин // Інституційний розвиток соціально-економічних систем: національна економіка у глобальному середовищі: збірник наукових праць за матеріалами VII Міжнародної науково-практичної конференції. – Полтава : ПУЕТ, 2015. – С. 73-75.

17. Логвин М.М. Національно-етнічні характеристики населення ЄС як фактор розвитку етнічного туризму / М.М. Логвин, Ю.М. Самченко // Розвиток українського етнотуризму: проблеми та перспективи: Зб. мат-лів IV Всеукраїнської наук.-практ. конф. молодих вчених та студентів (Львів, 25 лютого 2016 р.) / МОНУ, ЛІЕТ. – Львів: ЛІЕТ, 2016. – С.146-152.

18. Логвин М.М. Особливості сучасної геодемографічної поведінки населення світу / М.М. Логвин // “Часопис соціально-економічної географії”: Міжрегіон. зб. наук. праць. – Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2009. – №7 (2). – С. 126-130.

19. Логвин М.М. Проблеми народонаселення України в умовах глобалізації суспільства / М.М.Логвин, П.В. Шуканов // Мат-ли наук. конф. “Соціально-економічні проблеми гармонізації суспільства в умовах глобалізації економічного простору”. – Полтава: В-во Полтавського ін-ту економіки та менеджменту “Світоч”, 2004. – С. 16-19.

20. Логвин М.М. Сучасні геодемографічні проблеми і теорія “Золотого” мільярда / М.М.Логвин, П.В. Шуканов // Географія та туризм: Наук. зб. / Ред. кол.: Я.Б. Олійник (відп. ред.) та ін. – К.: Альтерпрес, 2010. – Вип. 3. – С. 145-150.

21. Мазур, Н. Демографічна безпека: формування системи оцінювання [Текст] / Н. Мазур, О. Кобилочна // Україна: аспекти праці. – 2015. – № 7. – С. 18–27.

22. Мезенцева Н. Гендер і географія в Україні: Монографія / Н. Мезенцева, О. Кривець. – К.: Ніка-Центр, 2013. – 194 с.

23. Мир после кризиса. Глобальные тенденции – 2025: меняющийся мир. Доклад Национального разведывательного совета США. – М.: Издательство “Европа”, 2011. – 188 с.

24. Надмірну вагу мають дві третини українців // Урядовий кур'єр. – 2015. – №68 (5442). – 15 квітня. – С. 2.

25. Платонов Ю. П. Народы мира в зеркале геополитики (структура, динамика, поведение): Учебное пособие / Ю. П. Платонов. – СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2000. – 432 с.

26. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус. Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5492-17>.

27. Про захист суспільної моралі. Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – №14. – С. 192.

28. Рамочная Директива 2000/78/ЕС о равном обращении в трудовой сфере: плюсы и минусы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.queerumir.ru/articles/46/1/Ramochnaja-Direktiva-200078ES-o-ravnom-obraschenii-v-trudovoj-sfere-pljusy-i-minusy/Page1.html>.

29. Рівень і якість життя населення: монографія / Під заг. ред. Є.П.Кушнар'ова. – Харків: Видавничий Дім “ІНЖЕК”, 2004. – 272 с.

30. Чепелевська Л. А. Проблеми демографічної кризи в Україні: регіональний аспект [Електронний ресурс] / Л. А. Чепелевська, О.П. Рудницький, О. М. Дзюба // Україна. Здоров'я нації. - 2014. - № 4. - С. 5-9. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uzn_2014_4_3

31. Яворська В. В. Проблеми становлення державної та регіональної демографічної політики в Україні [Електронний ресурс] / В. В. Яворська // Вісник Одеського національного університету. Географічні та геологічні науки. - 2014. - Т. 19, Вип. 2. - С. 11-25. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_geo_2014_19_2_3.

2. Перелік складових навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни

1. Навчальна програма
2. Робоча навчальна програма
3. Навчальні завдання для практичних занять
4. Індивідуальні завдання для самостійної роботи та методичні рекомендації до їх виконання
5. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни
6. Завдання для контрольних робіт та методичні рекомендації до їх виконання для студентів заочної форми навчання
7. Пакети комплексних контрольних завдань (робіт) та критерії їх оцінювання
8. Модульний контроль (поточні модульні роботи)
9. Пакети тестів для студентів денної та заочної форм навчання